

Smart

Napjaink merevlemezeinek a minősége hagy némi kívánnivalót maga után. Vajon előrejelezhető-e a meghibásodásuk, hogy megelőzhessük az adatvesztést?

A tapasztalatok azt mutatják, hogy sokkal nagyobb annak az esélye, hogy az újonnan vásárolt merevlemez az első 1–2 évben tönkremegy, mint korábban. (Elsősorban IDE-merevlemezre gondolok, természetesen közöttük is akadnak kivételek.) Ennek oka lehet a fogyasztói társadalom szemlélete: már nem is éri meg minőségi termékeket előállítani, hiszen úgyis elavul. Esetleg a túl gyors technikai fejlődés és a rohamléptekkel haladó fejlesztések, amelyben a minőségbiztosítás már nem kap akkora szerepet, mint a hagyományos iparágakban. Még számos okot felsorolhatnánk, és mérlegelni lehetne, hogy melyik a jobb: olcsón rossz minőségű terméket vásárolni, vagy drágán jót, illetve hol a kettő között a határ. Nem az én feladatomban ezt eldönteni, de annál inkább az, hogy megkeressem, mit lehet ellene tenni. Mivel ez a folyamat a tömeggyártás velejárója, és valószínűleg ez az irányzat továbbél, más oldalról kell megközelíteni a kérdést. Az utóbbi években vásárolt merevlemezekben nagy eséllyel fellelhető a Smart (Self-Monitoring, Analysis and Reporting Technology), amely segíthet ebben. Hogy az adott típus támogatja-e, arról bővebb tájékoztatást a gyártó weblapján találhatunk, de már az 5–6 éve vett Quantum merevlemezben is ott csücsül.

A merevlemez meghibásodásának okait két részre lehet osztani: vannak előrejelezhető (predicted), és nem előrejelezhető hibák (non-predicted). Az utóbbiak közé tartoznak az ütődésből, túláramból fakadó hibák, ezek ellen odafigyeléssel és különböző berendezésekkel lehet védekezni. A megjósolható hibák közé tartozik például az olvasó/író fej repülőmagasságának a változása, a hibás írás, illetve az olvasás gyakorisága, a pozicionálási hibák, illetve bizonyos szempontból a hőmérséklet is. Ilyen jellegű hibákra a Smart is képes figyelni.

Működése leegyszerűsítve a következőképpen néz ki: az adott állapothoz egy értéket (egy egész számot) rendel hozzá. Ahogy romlik a merevlemez állapota, úgy nő ez az érték. Ha elér egy előre meghatározott határt, ami felett a meghibásodás valószínűsége már elég nagy, akkor érdemes lecserélni. Ilyen esetekben sem „szól” róla a merevlemez, nekünk kell folyamatosan figyelni (lekérdezni), hogy az adatvesztést elkerüljük. Természetesen ez a módszer sem képes minden meghibásodást teljes biztonsággal előrejelezni, ebből kifolyólag nem helyettesítheti a rendszeres biztonsági mentést sem. A cikk további részében néhány Smartot használó programot mutatok be (smart-suite, ide-

smart és a hddtemp), illetve azt, hogy miként is lehet őket munkára fogni. A programok leírása Debian GNU/Linux alatt készült, de csomagformában más nagyobb terjesztésekben is megtalálhatók, illetve forráskódból is feltehető. Mielőtt belevágnánk a programok telepítésébe, érdemes ellenőrizni, hogy a BIOS-ban engedélyezve van-e a Smart használata. Nem minden BIOS-ban található ilyen beállítási lehetőség.

ide-smart

Egy nagyon egyszerű, Smartot használó program. Az `ide-smart /dev/hda` parancs hatására az adott eszközzől kilistázza az adatokat, ahogy az 1. listán is látható. A kimenet értelmezése nagyon egyszerű: ha a `Threshold` eléri a `Value` értékét, az adott tulajdonság `Passed`-ről `Failed`-re vált, ekkor érdemes lecserélni a merevlemez. A `Threshold` egy előre meghatározott érték, ami az adott típusra jellemző. A `Prefailure` közeli meghibásodást jelent, de ettől még akár évekig használni lehet. Az `Id` jelentése szintén típusfüggő, a `smart-suite` csomag ismer néhányat közülük. Táblázatunkban (50. CD Magazin/Smart könyvtára) a Smart által meghatározott `Id`-hez tartozó jelentések találhatók. A többi `Id` jelentése általában gyártónként különbözik. A *Kapcsolódó címek* között további érdekességeket találhatunk róla.

Ez a program kétféle tesztet ismer: online és offline. Az állandó elérési próbákat a merevlemez folyamatosan, használat közben végzi el. Offline-próbát magunknak kell elindítani, például a következő paranccsal:

```
ide-smart -i /dev/hda
```

Ebben az esetben a próba azonnal elindul. Ha nem akarjuk rögtön elindítani, csak amikor az eszköz tétlen, akkor a következő parancsot adjuk ki:

```
ide-smart -l /dev/hda
```

```
# ide-smart /dev/hda
Id= 1 Status=41 {Prefailure OffLine} Value=100 Threshold= 20 Passed
Id= 3 Status=39 {Prefailure Online } Value= 87 Threshold= 20 Passed
Id= 4 Status=50 {Advisory Online } Value= 96 Threshold= 8 Passed
Id= 5 Status=51 {Prefailure Online } Value=100 Threshold= 20 Passed
Id= 7 Status=11 {Prefailure Online } Value=100 Threshold= 23 Passed
Id= 9 Status=18 {Advisory Online } Value= 87 Threshold= 1 Passed
Id= 11 Status=19 {Prefailure Online } Value=100 Threshold= 20 Passed
Id= 12 Status=50 {Advisory Online } Value= 96 Threshold= 8 Passed
Id= 13 Status=11 {Prefailure Online } Value=100 Threshold= 23 Passed
Id= 199 Status=26 {Advisory Online } Value=200 Threshold= 0 Passed
OfflineStatus=2 {Completed}, AutoOffline=No, OfflineTimeout=0 minutes
OfflineCapability=3 {Immediate Auto SuspendOnCmd}
SmartRevision=6, CheckSum=189, SmartCapability=3 {SaveOnStandBy AutoSave}
```

```
# smartctl -v /dev/hda
Vendor Specific SMART Attributes with Thresholds:
Revision Number: 6
Attribute              Flag              Value              Worst              Threshold          Raw Value
( 1)Raw Read Error Rate 0x0029            100                100                020                0
( 3)Spin Up Time        0x0027            087                087                020                5000
( 4)Start Stop Count    0x0032            096                09                 008                2796
( 5)Reallocated Sector Ct 0x0033            100                100                020                0
( 7)Seek Error Rate     0x000b            100                100                023                0
( 9)Power On Hours      0x0012            087                087                001                8974
(11)Calibration Retry Count 0x0013            100                100                020                0
(12)Power Cycle Count   0x0032            096                096                008                2740
(13)Read Soft Error Rate 0x000b            100                100                023                0
(199)UDMA CRC Error Count 0x001a            200                200                000                2
```

A súgóoldalakon további kapcsolókat is találni, de a fentiek voltak a leglényegesebbek.

smartsuite

Az előzőnél valamivel összetettebb programcsomag. Egy úgynevezett `smartd` démon tartalmaz, ami folyamatosan figyeli a merevlemezek (az IDE-t és SCSI-t egyaránt) állapotát, és a rendszernaplóba (syslog) bejegyzéseket készít. Futtatása egyszerűen a `smartd` paranccsal történik. A másik ebben a csomagban található program a `smartctl`. Szintén megkülönböztet állandó elérési és offline-próbát, és az eddigi legrosszabb értéket is le tudja kérdezni. Beállításai a teljesség igénye nélkül:

-c: ellenőrzi, hogy hibás-e a lemez.

-v: az `ide-smart` kimenetéhez hasonló táblázatot listázza ki (lásd a 2. listát), azzal a különbséggel, hogy az egyes `Id-k` jelentését is ismeri, de nem hibátlanul. Például előfordulhat, hogy a bekapcsolt órák számának a tízszeresét írja ki.

-e: engedélyezi a Smartot.

-d: letiltja a Smartot.

-O: azonnal elindít egy állandó elérési próbát.

-t: négyóránként offline-próbát indít;

-a: minden adatot megjelenít, amit le tud kérdezni a Smarttól.

hddtemp

A csomag, Debian Sarge-től érhető el. A programon kívül szükség lesz a `hddtemp.db` fájlra, amely adatokat tartalmaz arról, hogy a különböző típusú merevlemezek hogyan mutatják a hőmérsékletet. A `hddtemp.db` (50. CD Magazin/Smart könyvtárban is megtalálható), de Google-lal gyorsan és egyszerűen rá lehet találni. Alapértelmezés szerint az `/etc` könyvtárban keresi, de megadható a `-f` kapcsolóval is. Futtatása nagyon egyszerű, például: `hddtemp /dev/hda`

A kimenet feldolgozása

Én a 4. listán (50. CD Magazin/Smart könyvtár) látható héjprogramot használom arra, hogy figyelje, ki kell-e cserélnem a merevlemez. Nagyon egyszerű a működése: elektronikus levelet küld, ha egyes `threshold` értékek megközelítik a `value-t`, illetve ha `failed` tulajdonságot fedez fel. Megjegyzések alapján egyértelműen testreszabható. Szükséges hozzá egy működő MTA, `ide-smart` és `perl`. `cron` segítségével érdemes naponta vagy inkább óránként futtatni.

Ha valakinek ez nem elég, és figyelemmel szeretné kísérni, hogyan romlik a merevlemez állapota, MRTG-vel gyönyörű grafikonokat lehet róla gyártani. CD-mellékletünkön pár héjprogram megtalálható lesz hozzá, illetve az egyik korábbi

írásomban (Linuxvilág 2002. november, 64. oldal) elmondottak alapján könnyen munkára is foghatók.

Tapasztalatok

Eddig egyszer fordult elő velem, hogy egy merevlemez különböző előzmény nélkül hosszú idő után meghibásodott. Az egyik tulajdonság az `ide-smart` szerint `failed` lett. Lefuttattam rajta a `x` programot, de nem jelzett hibát. Másnap beszereztem egy új merevlemez. A boltban azt mondták, hogy az nekik nem elég, ha a Smart szerint már hibás, csak akkor cserélik be, ha hibás szektor (`badblock`) is van rajta. Készítettem róla egy biztonsági mentést, majd futtattam rajta a `read-write badblock` próbát (`badblocks -vn`). Ez már több hibás szektort is jelzett. Ha tehát a Smart hibát jelez, általában csak néhány nap marad a meghibásodásig, így ilyenkor a lehető leghamarabb érdemes mindent menteni, és egy másik merevlemez beszerezni.

Összefoglalás

Egy korábbi cikkemben írtam SW-RAID-ról, amely ugyan nem váltja ki a Smart használatát, de nagyon jól kombinálható vele. Ha például két RAID-1-be kötött merevlemez közül az egyik a Smart szerint meg fog hibásodni, akkor előre fel lehet készülni a leállásra.

Bár a merevlemezek minősége nem javul, ezzel a módszerrel a váratlan meghibásodásból származó adatvesztés valószínűsége mérsékelhető, és ennek köszönhetően sok bosszúságtól és idegeskedéstől kímélhetjük meg magunkat.

Kolcza Péter (kpeter@sysconfig.hu)

Imádja a South Parkot. A Miskolci Egyetem informatika szakos hallgatója. Elvakult Linux-rajongó. Ha egyetemi elfoglaltságai engedik, Linuxszal és rendszerépítéssel foglalkozik.

KAPCSOLÓDÓ GÍMEK

- <http://www.santools.com/smartmon.html>
- <http://www.ucsc.edu/currents/99-00/09-27/smart.html>
- http://www.siguardian.com/products/siguardian/on_line_help/about_s_m_a_r_t_technology.html
- <http://www.unisysworld.com/monthly/2002/04/failure.shtml>